

В. С. Писарєва

Донецький національний університет, м. Донецьк

valentinapisareva@gmail.com

Науковий керівник – Н.М.Лосєва,

доктор педагогічних наук, професор

САМОРЕАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТІВ - МАЙБУТНІХ МАТЕМАТИКІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ЯК ГОЛОВНА УМОВА РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Державна національна програма “Освіта (Україна ХХІ століття)” визначає стратегічну мету розвитку системи виховання молодого покоління України: забезпечення можливостей його самореалізації, постійного духовного й культурного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації [1].

Одним із напрямків реалізації поставленого завдання є втілення принципу гуманізації педагогічної освіти, основою його має стати ціннісне ставлення до самої людини, та пошук шляхів її самореалізації. Важливо зрозуміти, що в центрі будь-якої педагогічної системи завжди стоїть людина – студент, який є не тільки об’єктом цілеспрямованого педагогічного впливу, але й суб’єктом свого становлення як творчої особистості.

У процесі навчання молодий фахівець засвоює норми, традиції, цінності, систему ділових та особистісних відносин у групі, що забезпечує йому входження до педагогічного середовища. Проблема самореалізації молодого фахівця полягає в необхідності ефективної адаптації студента - майбутнього вчителя до нових видів діяльності, педагогічного середовища через призму не лише суспільних ідеалів, інтересів, цінностей і норм, а й власних.

Проблему самореалізації особистості досліджували вітчизняні і зарубіжні вчені І. Георгієвої, Л. Коган, Н. Лосєва, М. Михайлов, М. Муляр, М. Недашковська, Г. Нестеренко, Л. Нікіфорова, Л. Подолянко, А. Сущенко, Д. Фельдштейна, Н. Цибра, І. Чхеайло, Ю. Юхименко та інші.

Проте їх дослідження не вичерпали всіх аспектів розв’язання проблеми особистісної та професійної самореалізації, і ще менше існують досліджень присвячених роботі майбутніх педагогів. Необхідність подальшого дослідження цього питання актуалізовано:

- потребою навчальних закладів у фахівцях, здатних виробляти самостійну стратегію педагогічної діяльності в мінливих і важко передбачуваних умовах;
- орієнтацією системи професійної освіти на європейські стандарти підготовки молодих педагогів, коли відсутність у них сформованої цінності професійної самореалізації практично нівелює можливість їх ефективної професійної діяльності в майбутньому.

Проблема самореалізації особистості студента у навчально-виховному процесі дотепер багато в чому є новаторською. Через різні об’єктивні та суб’єктивні причини ідеї самореалізації свого часу не отримали плідного розвитку і поглиналися більш абстрактною постановкою питання про формування всебічного і гармонійно розвиненою особистості. Теорія самореалізації особистості, яка сьогодні плідно розвивається, цілком може претендувати на право бути стрижнем, ядром цілісної концепції людини, а різні теорії активності людини (джерело самореалізації), людського творчого потенціалу (засіб самореалізації), людини як мети (спрямованість самореалізації) є основними напрямками самореалізації.

Розгляд питання щодо самореалізації у професії молодого викладача є важливою, оскільки традиційний (усе ще поширений інформаційно-знанневий) підхід до освіти «відбиває» у багатьох студентів бажання бути викладачами, не дає їм можливості зрозуміти й відчути потенціал педагогічної професії як можливої сфери самореалізації. До того ж, молоді викладачі об’єктивно зіштовхуються з такою кількістю професійних труднощів, що не маючи свідомого прагнення, ціннісних настанов на самореалізацію в професії, легко можуть обрати не шлях самовизначення, а шлях пристосування до професії, формалізації ставлення до студентів [2].

Тому ми вважаємо, що вивчення будь-якої навчальної дисципліни (у тому числі дисципліни математичного циклу) має надавати студентам можливість самореалізації. Необхідно запропонувати студенту такі форми організації навчального процесу, що будуть сприяти його самовираженню, його розвитку творчих здібностей, особистісних властивостей, таланту тощо. На прикладі курсу аналітичної геометрії такими формами можуть бути розробка студентами портфоліо за певною темою навчального предмету, створення різних дидактичних матеріалів до певної теми, написання віршів, казки тощо. Наприклад, студентка математичного факультету Шереметьєва Н. при вивченні курсу аналітичної геометрії, а саме теми «Криві лінії», проявила свої літературні здібності, написала вірші-загадки:

Две окружности влюбились,
Друг об друга покрутились,
Получилась эпитрохоида,
А точнее ... (Кардиоида)

Круг раскрылся, развернулся,
Устремился вдаль,
Раскрутился равномерно
В ... (Архимедову спіраль)

Упевнені, що навіть у випадку, коли студент не має яскравих математичних здібностей, то такі види роботи допоможуть йому розкритися, відчутти радість успіху, що дасть йому наснаги до подальшої роботи з предмету.

Література

1. Державна національна програма "Освіта (Україна XXI століття)". – К.: Райдуга, 1994. – 61 с.
2. Лосева Н.М. Самореалізація викладача: теоретичний аспект. Монографія. – Донецьк: ДонНУ, 2004. – 387с.

Анотація. Писарева В.С. Самореалізація студентів - майбутніх математиків у процесі навчання, як головна умова розвитку творчої особистості. У роботі розглядається проблема можливості самореалізації студентів – майбутніх математиків у процесі навчання, доведена важливість розгляду цієї проблеми для майбутніх вчителів і наведено приклад реалізації її.

Ключові слова: самореалізація, творча особистість.

Аннотация. Писарева В.С. Самореализация студентов – будущих математиков в процессе обучения, как главное условие развития творческой личности. В работе рассматривается проблема возможности самореализации студентов – будущих математиков в процессе обучения, доказана важность рассмотрения этой проблемы для будущих учителей и приведен пример её реализации.

Ключевые слова: самореализация, творческая личность.

Summary. Pisareva V.S. Self Realization of students - mathematicians in the learning process as the main condition for the development of creative personality. The problem of students` self-realization in the learning process is discussed in this abstracts. The importance of this issue for future teachers is stressed by author. The example is added.

Key words: self-realization, creative personality.

Л. М. Пятаченко

lyuba_pyatachenko@mail.ru

А.О. Розуменко

кандидат педагогічних наук, доцент

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

angelarozumenko@mail.ru

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ІСТОРИЗМУ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В 5-6 КЛАСАХ СЕРЕДНЬОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів є однією з найважливіших проблем педагогічної теорії та практики. Педагоги, психологи, методисти розглядають різні аспекти даної проблеми. Результати досліджень фахівців показали, що одним з ефективних засобів активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів 5-6 класів на уроках математики є використання елементів історизму.

На нашу думку, знайомство учнів з історією математики означає продумане, планомірне використання на уроках фактів з історії математики. Ця робота повинна проводитися на уроках різного типу та на різних етапах уроків з математики. Вчитель має чітко усвідомлювати наступне:

1. З якою метою пропонується даний історичний матеріал.
2. В якій формі подається (повідомлення учнів, повідомлення вчителя, вікторина, історична задача тощо).

3. Як організована при цьому діяльність учнів.

Очевидно, що мета використання елементів історизму визначає їх місце на уроці.

Зміст історичних відомостей може бути різним, а саме: біографія відомого математика, історія виникнення математичних результатів, узагальнення відомого із шкільного курсу математичного твердження, історія походження певного символу, тлумачення математичної термінології тощо.

Форми подання історичної інформації також можуть бути різними: коротка бесіда, екскурс, розв'язання задачі, демонстрація та пояснення певного рисунку.

Наведемо декілька фрагментів уроків математики у 5 класі, на яких, на нашу думку, доцільно запропонувати до уваги учнів певний історичний матеріал.